

Кількісна оцінка рекреаційних територій

Оцінка рекреаційних ресурсів є надзвичайно актуальною та важливою задачею в сучасному світі. Вона дозволяє визначити потенціал територій для відпочинку та туризму, а також розробити ефективні стратегії їх розвитку.

У цій презентації ми розглянемо методику інтегральної оцінки рекреаційних територій, розроблену Донецьким інститутом туристичного бізнесу. Ця методика враховує різноманітні аспекти, від природних умов до інфраструктури, що дозволяє отримати комплексне уявлення про рекреаційний потенціал територій.

Блоки оцінки рекреаційних територій

- Природні фактори**
Рельєф (5 параметрів), водні об'єкти (9 параметрів), рослинний покрив (9 параметрів)
- Естетичний потенціал**
7 параметрів оцінки візуальної привабливості території
- Культурно-історичні об'єкти**
Культурно-освітні об'єкти (10 параметрів), культові споруди (9 параметрів)
- Інфраструктура та техногенні показники**
Установи відпочинку (8 параметрів), техногенні показники

Вибір блоків для оцінки

Пляжно-купальний відпочинок

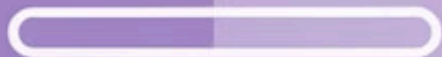
Для оцінки територій, призначених для пляжно-купального відпочинку, використовуються перші чотири параметри: рельєф, водні об'єкти, рослинний покрив та естетичний потенціал.

Довготривалий відпочинок

При оцінці територій для довготривалого відпочинку враховуються блоки 1-4 (природні фактори та естетичний потенціал) та блок 6 (установи відпочинку).

UNFAVORABLE

NEUTRAL

FAVORABLE

Система оцінювання

1

Несприятливий

Об'єкт по всьому параметру не сприятливий для відпочинку

2

Відносно сприятливий

Об'єкт має певні позитивні характеристики для відпочинку

3

Сприятливий

Об'єкт максимально підходить для відпочинку

Оцінка техногенних показників

1

Позитивні значення

3 бали - максимально підходить, 2 бали - сприятливий, 1 бал - не сприятливий для відпочинку

2

Негативні значення

1 бал - незадовільний, 2 бали - не сприятливий, 3 бали - не сумісний з перебуванням людини

1	Глибина розчленування, м	30-60	10-30	<10
2	Густота розчленування, км	<1	1-3	>3
3	Крутість схилів, °	3-5	5-10	Менш 3, - більше 10
4	Безпечність мінімізація	Середня	У середній зоні	Цілісний

Розрахунок інтегральної оцінки

Інтегральна оцінка за кожним блоком розраховується за формулою:

$$A = \sum(x_i) / n$$

де A - інтегральна оцінка, x_i - оцінка за кожним параметром, n - кількість параметрів.

Інтерпретація інтегральної оцінки

Території з оцінкою 2.4 - 1.5 балів вимагають нескладних робіт по усуненню забруднення або очистці території.

Оцінка рельєфу

Висота над рівнем моря

Вплив на клімат та види відпочинку

Крутизна схилів

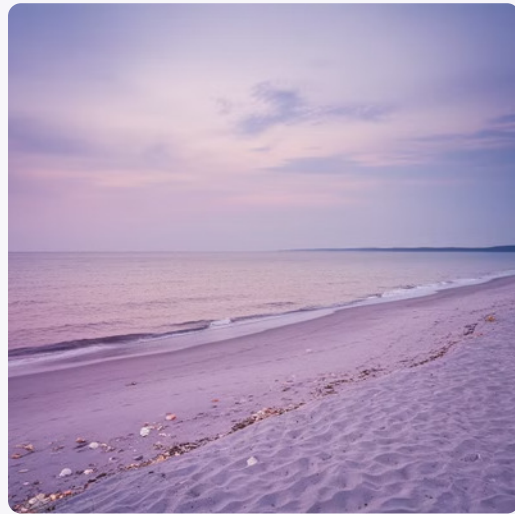
Важливо для зимових видів спорту

Різноманітність ландшафту

Підвищує естетичну привабливість

Оцінка водних об'єктів

Водні об'єкти оцінюються за 9 параметрами, включаючи тип (море, озеро, річка), якість води, температуру, придатність для різних видів відпочинку та спорту.

Оцінка рослинного покриву

1

Тип рослинності

Ліси, луки, степи - кожен тип має свою рекреаційну цінність

2

Різноманітність видів

Більша різноманітність підвищує привабливість території

3

Стійкість до антропогенного впливу

Важливо для збереження екосистеми при рекреаційному використанні

Оцінка естетичного потенціалу

Пейзажне різноманіття

Оцінюється кількість та якість видових точок

Кольорова гама

Різноманітність та гармонійність кольорів ландшафту

Унікальність

Наявність рідкісних або унікальних природних об'єктів

Сезонна динаміка

Зміна естетичної привабливості протягом року

Оцінка культурно-освітніх об'єктів

Музеї та виставки

Оцінюється кількість, різноманітність та значущість експозицій

Етнографічні комплекси

Важливі для збереження та презентації культурної спадщини

Мистецькі галереї

Сприяють культурному розвитку та приваблюють туристів

Оцінка установ відпочинку

1

Готелі та санаторії

Кількість місць, якість обслуговування

2

Ресторани та кафе

Різноманітність кухні, атмосфера

3

Розважальні заклади

Кінотеатри, клуби, парки розваг

4

Спортивні об'єкти

Стадіони, басейни, тренажерні зали

Оцінка культових споруд

Історична цінність

Оцінюється вік, архітектурна унікальність та історичне значення культових споруд. Старовинні храми, монастирі та інші релігійні об'єкти часто стають центрами паломницького та культурного туризму.

Різноманітність

Враховується наявність споруд різних конфесій та релігій, що підвищує інтерес туристів та сприяє міжкультурному діалогу. Різноманітність культових споруд збагачує культурний ландшафт території.

Висновки та рекомендації

1

Комплексний підхід

Інтегральна оцінка рекреаційних територій вимагає врахування багатьох факторів

2

Балансування факторів

Важливо знайти оптимальне співвідношення між природними, культурними та інфраструктурними складовими

3

Постійний моніторинг

Регулярна переоцінка територій дозволяє вчасно реагувати на зміни та покращувати їх рекреаційний потенціал

4

Сталий розвиток

Розвиток рекреаційних територій має відбуватися з урахуванням принципів екологічної стійкості та збереження культурної спадщини

Матриця оцінки стану рельєфу

Параметр	1	2	3	4	5
Оцінка					

Матриця оцінки стану водного об'єкту

Параметр	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Оцінка									

Матриця оцінки стану рослинного покриву

Параметр	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Оцінка									

Естетичний потенціал

Параметр	1	2	3	4	5	6	7
Оцінка							

Техногенні показники

Параметр	1	2	3	4	5	6	7	8
Оцінка								

Матриця інтегральної оцінки

Параметр	1	2	3	4	5
Оцінка					

Оцінка рекреаційної території за блоками [4]

№ з/п	Параметр	Показники ступеня сприятливості		
		сприятливий (3 бали)	відносно сприятливий (2 бали)	несприятливий (1 бал)
1	2	3	4	5
Блок 1. Рельєф				
1	Глибина розчленування, м	30-60	10-30	<10
2	Густота розчленування, км	<1	1-3	>3
3	Крутість схилів, °	3-5	5-10	Менш 3, більше 10
4	Естетична цінність (виходи кристалічних порід, печери, гроти)	С виходи кристалічних порід і інші цікаві об'єкти в комплексі	У наявності лише один з компонентів	Названі компоненти відсутні
5	Панорамність	Наявність фокусних пунктів, з яких відкриваються широкі й далекі види	Наявність фокусних пунктів з невеликою панорамою	Відсутність фокусних пунктів

Блок-8. Техногенні показники

Параметр	Оцінка					
	Позитивна			Негативна		
	Оптимально-благоприятно (3 бали)	Відносно-благоприятно (2 бали)	Задовільно (1 бал)	Незадовільно (-1 бал)	Небезпечно (-2 бали)	Надзвичайно-небезпечно (-3)
1. Хімічне забруднення води, %		Забруднення є, але не перевищує ПДК	Перевищення ПДК не більше ніж на 10	Перевищення ПДК на 20-40	Перевищення ПДК більш ніж на 40	Перевищення ПДК більш ніж на 100
2. Хімічне забруднення ґрунту, %		Забруднення є, але не перевищує ПДК	Перевищення ПДК не більше ніж на 10	Перевищення ПДК на 20-40	Перевищення ПДК більш ніж на 40	Перевищення ПДК більш ніж на 100
3. Хімічне забруднення повітря, %		Забруднення є, але не перевищує ПДК	Перевищення ПДК не більше ніж на 10	Перевищення ПДК на 20-40	Перевищення ПДК більш ніж на 40	Перевищення ПДК більш ніж на 100
4. Забруднення акваторії-сміттям, %		Не більш ніж на 10	11-20	21-40	41-99	100
5. Забруднення території-сміттям, %		Не більш ніж на 10	11-20	21-40	41-99	100
6. Звукове забруднення, дБ		Не більше 40	40-60	60-80	80-100	Більше 110
7. Розораність, %		Не більше 10	11-20	21-40	41-99	100
8. Ступінь ушкодження рослинного покриву, %		Не більше 10	11-20	21-40	41-99	100

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
				низині, відсутність рослинного покриву, пласка рівнина місцевість
6	Доступність	Розташований поблизу великих магістралей (залізничних, автомобільних, морських і річкових шляхів) або в межах міста	За межею міста поблизу великих магістралей	За межею міста (на окраїнах сіл і хуторів), пряме сполучення лише по ґрунтових дорогах
7	Ступінь збереженості	Новобудови або спокійно якісні будівлі після капітального ремонту, сприятливі інженерно-геологічні умови	Має потребу в косметичному ремонті, задовільні інженерно-геологічні умови	Аварійний або перед аварійний стан, несприятливі інженерно-геологічні умови
8	Безпека	Відповідає будівельним нормам, вимогам пожежної безпеки	Застарілі елементи конструкції, які можуть перейти в аварійний стан	Невідповідність будівельним нормам, вимогам пожежної безпеки
9	Рівень психофізіологічного комфорту рекреантів	Число позитивних відгуків становить більше 60% від загальної кількості відвідувачів	Число позитивних відгуків становить 60-40% від загальної кількості відвідувачів	Число позитивних відгуків становить менш 40% від загальної кількості відвідувачів

1а	2а	3а	4а	5а
			м. водоохоронної смуги	(СЗС)
5а	Навантаження на пляж	Більше 7 м ² на людину	7-5 м ² на людину	Менше 5 м ² на людину
6а	Наявність цегляних будівель	100-70 % жилого фонду	70-40 % жилого фонду	Менше 30 % жилого фонду
7а	Транспортна доступність	В межах 2 годин на транспорті	Не більше 3 годин на транспорті	Більше 4 годин на транспорті
8а	Озелененість	Не менше ніж 7 м ² зелених насаджень на людину	7-3 м ² зелених насаджень на людину	Менше 3 м ² зелених насаджень на людину

Блок 7. Культурні споруди

1а	Історична значимість	Побудований до 1910 р., пам'ятні історичні події	Побудований в 1911-1980 р. або за останні 10 років, але на місці більш древньої будівлі	Побудований за останні 10 років
2а	Архітектурний напрямок	Повна відповідність архітектурному напрямку у даній конфесії	Відносна відповідність	Невідповідність
3а	Правовий статус	Підкоряється правлячому архієреєві, є на обліку при раді народних депутатів	Невизначеність статусу, недавня зміна статусу	Приміщення або будинки, орендовані представниками конфесій
4а	Значення об'єкта	Міжнародне або національне (регулярне відвідування іноземцями або жителями різних регіонів країни)	Регіональне (відвідується жителями регіону, області)	Місцеве (відвідується жителями міста або іншого населеного пункту)
5а	Композиційна цінність	Перебуває на височині, наявність різноманітних компонентів ландшафту	Відсутність окремих елементів	Примикання великих житлових або промислових районів з багатопверховими будинками, розташування в

1а	2а	3а	4а	5а
Блок 2. Водні об'єкти				
1а	Берега	Сухі, терасовані, без крутих спусків, придатні для освоєння в природному стані	Сухі, але крутосхилі, освоєння яких вимагає нескладних споруджень для спуска до води	Береги заболочені, дуже круті з високим обривом
2а	Підходи до води	Відкриті	Вимагають незначного розчищення	Заболочені, → закриті
3а	Пляжі	Пісок, дрібна галька	Велика галька, трава	Глина, → мул, каміння
4а	Довжина підводь (глибина 0,5-1,2 м)	20-50	<20; >50	Відсутні
5а	Дно	Пісок і дрібна галька	Велика галька, замулені піски, валуни	Мул, камінь, глина, більші плити, покриті водною рослинністю, черепашками, гостре велике каміння
6а	Швидкість течії, м/с	<0,3	0,3-0,5	>0,5
7а	Амплітуда хвиль, бали	0-1	1-2	>3
8а	Температура води, °С	18-24	Від 16-17 до 25-26	<16; >25
9а	Ступінь заростання, %	Менш 5	5-10	>10
Блок 3. Рослинний покрив				
1а	Тип угідь: лісові	Змішаний світлохвойний та широколистяний ліс	Темнохвойний ліс в сполученні з листяним	Темнохвойний, березово-осиновий вологий ліс
2а	Тип угідь: степові	I-II клас бонітету	III-IV клас	V клас бонітету